

NA MRŽNJU UZVRATIMO LJUBAVLJU

7. nedjelju kroz godinu, A

Možda smo koji puta bili nazočni probi nekog orkestra. Sviraju sve sami profesionalci, školovani glazbenici. Usred jednog stavka dirigent počne lupkati štapićem po stalku: Stop! Nije dobro! Vi tamo trebate... Nama koji smo sa strane slušali sve je izgledalo besprijekorno. Međutim, dirigent sa savršenim sluhom traži savršenu izvedbu. Naravno, ovdje i nema govora o tome, da bi neka nota bila krivo odsvirana. Traži se savršenstvo u naglasku, ritmu, skladu... Tako je kod svih umjetnika: plesača, glumaca, pjevača, vrhunskih športaša. Njihovi ih treneri vode gotovo do savršenstva. I uspijevaju! Ispostavi se da treneri uopće nisu tražili ono što je nemoguće. Naprotiv, izvukli su iz svojih učenika ono najbolje što je bilo u njima. Koji puta se veli da su upravo izbrusili dijamant koji je bio grub i neobrađen.

Upravo tako Isus postupa sa svojim učenicima. Pogledajmo. Veli: Čuli ste da je rečeno: Oko za oko, zub za zub!" A ja vam kažem: Ne opirite se Zlomu!" U vremenu kad je u Stari zavjet ušla odredba zub za zub, bio je to napredak, jer je prije te odredbe u zakonodavstvu istočnih naroda kazna redovito bila nesrazmjerna na štetu siromaha i osoba nižeg društvenog statusa. Nadalje, kada je riječ o odnosu prema protivnicima i neprijateljima, Židovi Isusova vremena su uglavnom prezirali svoje neprijatelje – Rimljane i njihove poslušnike. Među Židovima bilo je i takozvanih zelota, onih koji su smatrali da na nasilje treba odgovoriti nasiljem te da se Božji zakon treba i silom provoditi. Kako odgovoriti na potrebu nekih da uzvrate istom mjerom napadaču, odnosno da mržnjom odgovore na mržnju?

Sa svoje strane Isus ponovno ne želi dokidati stari zakon, On ga nadopunjava. Veli: Ne opirite se... Ne bismo htjeli vjerovati da se Isus zauzima za anarhiju, društvo bez ikakvih zakona i propisa, gdje nasilnici vladaju nad onima koji to nisu. Društvo, odnosno društvena vlast dužna je štiti slabe i siromašne. Isus ovdje govori o odnosu među pojedincima, o spirali zla i mržnje, koja se u jednom trenutku jednostavno treba prekinuti. Znamo kako to ide. On mene udari. Ja mu uzvratim još jače. On uzme toljagu, ja još opasnije oružje. On pozove nekoliko njih da mu pomognu. Ja skupim čitavu četvu... I tako u nedogled. Već su stari Grci govorili da sila silu rađa. Isus nastupa posve drugačije. On veli da silnika ne možemo pobijediti silom, da mržnju ne možemo uništiti mržnjom. Isus ovako postavlja cijelu stvar. Recimo da je moj protivnik ispunjen mržnjom, a ja nisam. Ako mi on učini zlo, ja mu neću uzvratiti, neću se osvećivati. Jer, ja ne mrzim. Najveće zlo koje meni moj mrzitelj može učiniti bilo bi to, kad bi me on natjerao da i ja mrzim. Isus je to najbolje pokazao u trenucima svoje muke i smrti. Tko je snažan, ako to nije bio on? Tko je mogao pozvati u pomoć dvanaest legija anđela? Isus je bio neizmerno jači od svih svojih protivnika. Pa ipak, na silu nije odgovarao silom. Nije proklinjao. Nije zazivao osvetu, nego je molio za svoje neprijatelje. Ljubavlju je pobijedio mržnju, žrtvom vlastitog života dao je vječni život svima koji u nj vjeruju.

Slično i Pavao navodi staru mudrost (Izr 25,21-22): Ako je gladan neprijatelj tvoj, nahrani ga, i ako je žedan, napoj ga! Činiš li tako, ugljevlje mu ražareno zgrćeš na glavu. Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo (Rim 12,20-21). Ne može zločinac uporno činiti zlo, ukoliko mu se neprestano na mržnju uzvraća ljubavlju... Sjetimo se svetoga đakona Stjepana! Dok su ga kamenovali, on je molio za svoje ubojice. Pomoćnik tih ubojica bio je mladić Savao. Koji je kasnije postao apostolom. Što hoćemo reći? Kad čovjek na mržnju uzvraća ljubavlju, to može itekako biti poticaj mrzitelju da se preispita. Pa, ako se to i ne dogodi, barem ne tako da mi ljudi to zamijetimo, za nas je bitno da sačuvamo Božju ljubav u sebi. Konačno, vjerujemo da ni jedna uvreda, da ni jedno zlo s ljubavlju prihvaćeno, nije

uzaludno. Ta i Isus je ponizio sama sebe i kao janje na klanje išao na križ – i time donio spasenje svemu svijetu. I mi ga u tome želimo nasljedovati.

Isus ide korak dalje. Neće biti dovoljno da se ne osvetim, da ne uzvratim istom ili još većom mjerom. Isus nas poziva da na mržnju uzvratimo ljubavlju. Nije li to savršenstvo za koje jednostavno nisu svi pozvani? Nije li to ipak rezervirano samo za velikane poput svetoga Franje ili Leopolda Mandića, baš kao što je savršeno muziciranje vlastito samo posebno nadarenim i školovanim glazbenicima?

A istina je jednostavna. Veli prvo čitanje: Sveti budite! Jer sam svet ja, Gospodin Bog vaš! Prisjetimo se: Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku. Vječna Božja riječ, Sin Božji od vječnosti postao je pravim čovjekom, zaogrnuo se našom ljudskom naravi, da bi nas učinio dionicima svoje božanske naravi. Bog nas je stvorio. Od Boga dolazimo. Krist nas je spasio, pobožanstvenio, uveo u svoju božansku obitelj. Mi smo nebesnici. Kao nekoć Židovima, tako danas i Isus nama govori: Nije li pisano u vašem Zakonu: Ja rekoh: bogovi ste! (Iv 10,34). Ako i jesmo od ove zemlje, ako je u nama i prisutna slabost i sklonost na grijeh, mi smo Božjega roda, Bogu pripadamo, za nebo smo stvoreni i određeni. Sve drugo je izobličavanje naše prave ljudske naravi koju je Bog stvorio, Krist otkupio, a Duh Sveti posvetio. Sve drugo jest propast i besmisao. Prema tome, onaj tko prašta i ljubi, onaj koji uporno dobro čini, taj daje da dođe do izražaja ona božanska vatra u njemu. Gdje je širina, praštanje, milosrđe, opravdavanje, gdje je ljubav, tamo su nebesa, tamo je Bog.

Razumljivo je, dakle, da svoj današnji govor Isus zaključuje ovako: Budite, dakle, savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski.

Zvonko Pažin